

ЩЕ РАЗ ПРО ГАЛИЦЬКИЙ АКТ КНЯЗЯ СВИДРИГАЙЛА

На сторінках п'ятого випуску збірника наукових праць «Галич» за редакції Мирослава Волощука, що вийшов накладом у світ 2020 р., віднайшла своє скромне місце наша, присвячена перебуванню литовського князя Свидригайла Ольгердовича (бл. 1370–1452) в Галичі на початку XV ст., стаття¹. Ініціатива її появи належить працівникові Центрального державного історичного архіву України у м. Львові (далі – ЦДІАЛ) – Олексієві Оніщукові, котрий, вивчаючи та популяризуючи історію Калуша (Івано-Франківська обл., Україна), запропонував опублікувати маловідомий архівний документ, пов'язаний із *галицьким періодом* володарювання князя Свидригайла в руських землях, де також вміщена одна з найдавніших письмових згадок про Калуш, датована 1400 р.

Вже у ході студій з'ясувалося, що архівіст свого часу також поділився документом із дослідником актової спадщини князя Свидригайла – старшим науковим співробітником Інституту російської історії Російської Академії наук із Москви Сергієм Полеховим, який своєю чергою люб'язно надав рукопис власної статті нам для ознайомлення. Публікація документа спричинила певний розголос у ЗМІ та соціальних мережах, адже 2020 рік, попри несприятливу епідеміологічну ситуацію, виявився своєрідним *локальним ювілеєм* для м. Калуша з часу першої письмової згадки. Разом з тим на певні історіографічні казуси нашого матеріалу звернув увагу головний редактор збірника наукових статей «Калузькі історичні студії» Олег Малярчук, поінформувавши, що окреслений епізод з історії міста у двох публікаціях за 2003 («Першовитоки Прикарпаття»²)

---

¹ Стасюк А. Князь Свидригайло в Галичі і перша письмова згадка про Калуш // Галич. Збірник наукових праць. Вип. 5. / за ред. М. Волощука. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2020. С. 45–54.

² Сіреджук П. Першовитоки Прикарпаття // Краєзнавчий збірник на пошану Богдана Гаврилівца / гол. ред. В. Грабовецький. Івано-Франківськ : Типовіт, 2003. С. 41–54.

і 2017 рр. («З минулого Калуського замку»³) опрацював Петро Сіреджук⁴.

Для з'ясування обставин довелося уточнити в О. Оніщука час і місце віднайдення згаданого акта. Той підтвердив, що виявив його за підказкою П. Сіреджука, про що при наданні нам копій джерела чомусь не повідомив. Разом з тим, прискіпливо опрацювавши статті останнього, з якими при підготовці авторського матеріалу до друку, на жаль, нам не вдалося ознайомитися, головню через карантинні обмеження 2020 р., слід констатувати, що, попри датування окресленого епізоду 1400-м р., історик не подав актуального поклику на джерело інформації (ЦДІАУ м. Львів. Ф. 5, оп. 1, спр. 303, арк. 102⁵), а тим паче — не проводив його ширшого археографічного дослідження⁶.

Водночас у науковому журналі «Шаги» 2021 р. Свидригайловий акт опублікував С. Полехов, де запропонував альтернативну хронологію першої згадки Калуша, датувавши окреслені події між 1405—1408 рр.⁷ Відтак, зважаючи, що наша минулорічна стаття вийшла за межі винятково українського наукового дискурсу, вважаємо за етичний обов'язок внести певні історіографічні корективи до вже опублікованого матеріалу, водночас сподіваючись на суспільну користь калуській і галицькій громаді у подальших спільних історичних студіях у царині популяризації середньовічної минувшини краю.

Андрій Стасюк

---

³ Його ж. З минулого Калуського замку // Калуські історичні студії. Збірник наукових статей, присвячений 580-й річниці першої письмової згадки про Калуш / відп. ред. і упоряд. І. Тимів. Івано-Франківськ: Фоліант, 2017. С. 9—17.

⁴ Приватна електронна кореспонденція А. Стасюка (aveandriy1987@gmail.com). Лист О. Малярчука (oleg.malyarchuk@gmail.com) від 11.06.2021 р.

⁵ Сіреджук П. Першовитоки. С. 41, 54; Його ж. З минулого. С. 10, 16—17.

⁶ Там само. С. 41; Там само. С. 10.

⁷ Полехов С. Когда Свидригайло держал Галич? // Шаги / Steps. Журнал Школы актуальных гуманитарных исследований. Т. 7. Москва, 2021. № 3. С. 219—237.